

Mødet den 19. Oktbr. 1939.

Fraværende: Kai Blicher, J. R. Fanger, Chr. Nielsen og J. Riber.

1. (J. Nr. 251 a—1939). Indenrigsministeriets Godkendelse af Instruks for **Sundhedsplejerskerne** ved Aarhus Kommune samt af Ansættelse af yderligere 3 Sundhedsplejersker.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 595—1939). Undervisningsministeriets Godkendelse af Undervisningsplan for **Marthaforbundets Aftenskole**.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 102¹—1939). Socialministeriets Godkendelse af, at der under Arbejdet »**Aarhus Væddeløbsbane**« medtages Anlæggelse af en Travtræningsbane samt en Tunnel under Banen.

Ministeriet har intet herimod, men meddeler, at det godkendte Tilskud ikke kan ventes forhøjet.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 118—1939). Ministeriet for offentlige Arbejders Godkendelse af, at Havnen forhøjer sit Tilskud til **Falcks Redningskorps** for 1939—40 til 800 Kr.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 30³³ -- 1939). Skrivelse fra Stiftamtet om Fornyelse af Statsbanernes Koncession paa **Omni-busruten** Aarhus—Grenaa.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 642—1939). Beretning om **Aarhus-Hammel-Thorsø Jernbanes** Drift i 1938—39.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 23¹³—1939). Beretning om Ole Rømer **Observatoriet** i 1938—39.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 648—1939). Nedsættelse af et **Kornnævn**.

Fra Udvalget forelaa følgende Indstilling:

Konsul Kai Blicher, Formand.

Proprietær R. Bendixen, Frydenlund.

Husmand Martin Jensen, Ormslev.

Borgmesteren meddelte, at Nævnet skulde vælges med saa kort Varsel, at der ikke først kunde afholdes Byraadsmøde, og man udpegede saa de tre, hvilket Byraadet forhaabentlig kunde tiltræde.

Godkendtes.

9. (J. Nr. 11³³—1939). Indenrigsministeriets Godkendelse af **Købekontrakt** med Korrespondent Frk. A. Nielsen og Cigarhandler E. Rud Pedersen.

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 11³⁸—1939). **Købekontrakt** med Murer-mester Jens Jensen angaaende en Grund ved Johan Langes Vej.

Toges til Efterretning.

11. (J. Nr. 345¹—1939). Indstilling fra Budgetudvalget vedrørende **Ordning af Kaserneforholdene** i Aarhus.

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter at der har været forhandlet gennem længere Tid, er der nu opnaaet Enighed med Indenrigsministeriet og Krigsministeriet angaa-

ende en Løsning af Kasernespørgsmaalet i Aarhus.

Der skal herefter af Kommunen opføres en Kaserne paa de Kommunen tilhørende Arealer paa Skejby Mark, der for Tiden benyttes til Eksercerplads. Den Del af Arealet, der ikke medgaar hertil, skal benyttes til Eksercerplads i Forbindelse med ca. 52 ha af Gaarden »Vestereng«, som Kommunen, saaledes som der blev oplyst i forrige Byraadsmøde, har erhvervet med nævnte Formaal for Øje.

Efter det foreliggende Skitseprojekt er Omkostningerne ved Kasernens Opførelse anslaaet til at andrage ca. 6050000 Kr., hvoraf Kommunen skal betale godt 4,2 Mill. Kr., mens Staten betaler Resten.

For Brugen af Grunden, Bygningerne og de til Eksercerplads overladte Arealer ydes Kommunen Godtgørelse efter de almindelige Regler i Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering.

Naar den nye Kaserne er opført, overgaar de nuværende kommunale Kaserner, Rytterikaserne i Vesterallé og Artillerikasernen ved Langelandsgade til Kommunens fri Raadighed, idet Indenrigsministeriet frafalder ethvert Krav om Godtgørelse i Anledning af Frigivelsen (Krigsministeriet har dog forbeholdt sig Ret til at medtage et paa Kasernen i Vesterallé værende Træridehus).

Samtidig overlades den Staten tilhørende Hjørnegrund ved Vester Allé og Frederiks Allé, hvorpaa Ridehuset er opført, Kommunen for 100000 Kr. Det bemærkes, at Krigsministeriet har forbeholdt sig Ret til at nedtage og fjerne Ridehusbygningen.

Endvidere overtager Kommunen den Staten ligeledes tilhørende Kaserne ved Høegh-Guldbergsgade for 220000 Kr., og saaledes, at den Servitut, der i 1916 blev paalagt det fra Kasernejendommen udskilte, Kommunen tilhørende Haveareal Matr. Nr. 1547 c af Bygrundene, bortfalder. Der er dog forbeholdt Staten Ret til af den nævnte Kasernejendom at lade udskille et Areal efter nærmere Aftale til Henlæggelse til den til Brug for Statens Avissamling tidligere udmatrikulerede Ejendom, Matr. Nr. 1547 b, saaledes at der for Arealet tilsvares Kommunen et Beløb, der efter Arealets Størrelse regnes i Forhold til den for hele Kasernejendommen fastsatte Købesum Kr. 220000.

Idet man hermed fremsender to Skrivelser af 19 og 30. f. M. fra henholdsvis Indenrigsministeriet og Krigsministeriet om Ministeriernes Indforstaaelse med den her beskrevne Ordning, skal man indstille Ordningen til Byraadets Godkendelse.«

B o r g m e s t e r e n forelagde Sagen. Allerede for et Par Aar siden begyndte man at beskæftige sig med Kaserneforholdene i Aarhus og den daværende Forsvarsminister og forskellige Militære var i Aarhus, hvor man gennemgik Kaserneerne for at undersøge, om der var Mulighed for en Modernisering af disse. Bekostningerne herved vilde imidlertid blive saa store, at man fandt det bedre at bygge nye Kaserner og faa disse samlet paa eet Sted, hvorved Administrationen kunde blive billigere. Der blev saa udarbejdet et Projekt til en Kaserneby paa Skejby Mark, og efter mange Forhandlinger var man nu enedes om denne Plan. Kommunen ejede Dragon- og Artillerikasernen, medens Infanterikasernen og Ride-

huset ved Frederiksalld tilhørte Staten. Ved Forhandlingerne var man enedes om, at Kommunen overtager Ridehusets Grund for 100000 Kr. og Infanterikasernen for 220000 Kr., idet herfra gaar den Del, som anvendes til Statens Avissamling. Staten havde ment, at de to Kasernes Frigørelse havde saa stor Betydning for Kommunen, at man burde give en Erstatning for Fraflytningen, men Udvalget kunde ikke gaa med dertil, særlig da man maatte købe Vestereng for at skaffe Eksercerplads, og Prisen for denne var saa høj, at Statens Leje ikke kunde dække Forrentningen af dette Beløb. Ministeriet frafaldt saa Kravet om yderligere Erstatning, og der skulde senere forhandles om Jordén fra Vestereng. Til Kasernebyggeriet skulde Kommunen ofre 4,3 Mill. Kr. Arbejdet skulde udbydes i Licitation og paa-begyndes snarest. Stadsarkitekten havde været med til alle Forhandlinger om Sagen og Planerne til den nye Kaserne, og det var da naturligt, at det blev ham, der blev ledende Arkitekt ved Byggeriet; men der vilde senere blive forelagt Byraadet Forslag til en nærmere Ordning m. H. t. Byggeriet og Tilsyn dermed. Det var vel rigtigst at nedsætte et særligt Byggeudvalg, og hvis Kommunens Embedsmænd skulde medvirke, burde der laves en særlig Afdeling hertil. Der skulde ogsaa laves Veje og Kloakker o. s. v., men alle disse Ting vilde der senere komme Forslag om. — Man kunde nu spørge, hvorvidt denne Ordning er en Fordel for Kommunen. Selvfølgelig var det en Fordel at faa frilagt disse Grunde, særlig Dragonkasernen, hvis Grund var 8—9 Tdr. Land; men paa den anden Side var Kasernen ingen særlig god Forretning for Kommunen, idet Statens Lejeafgift blev fastsat ved Lov, og det

var ikke givet, at Lejen kunde dække Forrentningen; det vilde i nogen Grad komme an paa, paa hvilke Betingelser der kunde fremskaffes Laan til Byggeriet. Men ellers var det selvfølgelig en Fordel for Byen at faa denne store Kaserneby, og som Forholdene laa, kunde Taleren anbefale at tiltræde Planen, hvorefter Arbejdet med Afgravning af Jorden formentlig kunde paa-begyndes i December eller Januar Maaned.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 614—1939). Indstilling fra Sygehusudvalget om Udførelse af forskellige Forandringer paa Kommunehospitalets **Tuberkuloseafdeling**.

Følgende Indstilling forelaa:

»Som det vil være det ærede Byraad bekendt, trænges der til forskellige Forandringer og Forbedringer af Kommunehospitalets Tuberkuloseafdeling.

Vi har derfor ladet Stadsarkitekten og Stadsingeniøren udarbejde en Oversigt over de nødvendige Arbejder, der vil omfatte Istandsættelse og Forandring af de paa medfølgende Tegninger med rødt indrammede Rum. Udgiften hertil vil ifølge vedlagte Overslag andrage 19120 Kr.

Vi skal tillade os at foreslaa, at de nævnte Arbejder udføres nu, og at Udgiften hertil opføres paa næste Aars Budget.«

Tiltraadt af Budgetudvalget.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 605—1939). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Lejetiden for **Kolonihavearealer** samt Anlæg af en Cykle- og Gangsti til Havearealet i Aaby.

Fra Kolonihaveforbundet forelaa Andragende om, at Lejetiden for Aabyarealerne bliver 25 Aar

i Stedet for 20 Aar og for Viby Mosegaard 20 Aar i Stedet for 15 Aar.

Fra Udvalget forelaa følgende Indstilling:

»Fremsendes til Byraadet, idet man skal indstille, at Lejetiden for Arealerne fra Viby Mosegaard forlænges fra 15 til 20 Aar, mens den vedtagne Lejetid for Aabyarealerne fastholdes. Endvidere skal man indstille, at den i Stadsingeniørens Paategning af 13. ds. nævnte Cykle- og Gangsti til Havearealet i Aaby nu anlægges.«

B o r g m e s t e r e n forelagde Indstillingen.

H. P. J e n s e n takkede Udvalget, fordi man havde forlænget Lejetiden til 20 Aar; det var en passende Tid, naar det skal kaldes permanente Kolonihaver. Taleren vilde benytte Lejligheden til at henstille til Budgetudvalget snarest mulig at træffe en definitiv Afgørelse angaaende de opsagte Kolonihaver, for Markudvalget fik stadig Forespørgsler fra disse Folk om Betalingen af Haveleje og Havernes Drift, og Udvalget kunde ikke svare derpaa.

B o r g m e s t e r e n syntes ikke, det var nødvendigt at svare paa dette Spørgsmaal hver 14. Dag. Det var meddelt, at der vilde ske en Afgørelse i Løbet af Oktober Maaned, men da Budgetudvalget ikke havde haft noget Møde, kunde Taleren ikke give Svar derpaa i Dag.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 604—1939). Andragende fra Grundejere paa **Fuglebakken** om Kommunens Overtagelse af Vedligeholdelsen af de private Veje paa Matr. Nr. 51.

Brolægningsudvalget foreslaar at besvare Andragendet saaledes:

»I Besvarelse af Grundejernes Andragende af 27/9 d. A. med Henviſning til Kommunens moralske Forpligtelse til at betale Vedligeholdelsen af Fuglebakkens Veje skal man meddele, at Kommunen ikke paatager sig at vedligeholde private Veje paa andre Betingelser end anført i den med Fuglebakkens Grundejere afsluttede Overenskomst, nemlig at udføre Arbejdet paa Grundejernes Regning.

Da Fuglebakkens Veje — lige saa lidt som andre private Veje — vil kunne overtages som offentlige, før de eventuelt engang er blevet endelig anlagt, samt Brolægningsbidrag er blevet paalignet, og da Kommunen for egen Regning kun vedligeholder de offentlige Veje og Gader, er de private Vejes Vedligeholdelsesudgifter i enhver Henseende uden Indflydelse paa Ejendomsskatterne.

Der er derfor ikke engang en »moralſk« Motivering for Andragendet, hvorfor Byraadet, ogsaa af principielle Grunde, maa afslaa at overveje Spørgsmaalet nærmere.«

Tiltraadtes.

15. (J. Nr. 640—1939). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at en ny Gade over Matr. Nr. 82 benævnes »**Abildgade**«.

Tiltraadtes.

16. (J. Nr. 651—1939). Meddelelse om Generalforsamling i Danske Gasværkers **Tjærekompani**.

Til Repræſentanter valgtes Borgmesteren og J. R. Fanger.

17. (J. Nr. 30³⁴—1939). Andragende fra L. J. Hansen om Fornyelse af Koncession paa **Fragtruten** Ryomgaard—Aarhus.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa samme Betingelser som hidtil indtil Udgangen af 1940.

Tiltraadtes.

18. (J. Nr. 629—1939). Andragende fra Aarhus Amts Kreds af Nationalforeningen til **Tuberkulosens Bekæmpelse** om Udbetaling af Tilskud.

Det paa Konto 25 opførte Beløb paa 1000 Kr. bevilgedes.

19. (J. Nr. 101³—1939). Andragende fra Aarhus **Universitet** om Udbetaling af 30000 Kr.

Bevilgedes.

20. (J. Nr. 555—1939). Andragende fra **Aarhus Museum** om Tilskud til Erhvervelse af en Model af Nydam-Skibet.

Budgetudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

21. (J. Nr. 627—1939). Andragende fra **Hindholm Højskole** om Tilskud.

Budgetudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

22. (J. Nr. 624—1939). Andragende fra Fru Kirstine M. Dambmann om Fornyelse af **Biografteaterbevilling**.

Thomas Christensen syntes, man skulde se at komme dertil, at det er Kommunerne eller en offentlig Institution med velgørende Formaal, der faar saadanne Bevillinger, og ikke private eller deres Enker.

Borgmesteren svarede, at Loven siger, at de, som har en Bevilling paa det Tidspunkt, hvor den nye Lov blev vedtaget, ikke kan forbi-gaa, saa længe Driften er forsvarlig. Fru Dambmann havde overtaget Teatret efter sin Mand, og der kunde næppe ske Forandring i hendes Levetid. Men ellers mente Taleren ogsaa, at disse Bevillinger skulde gives til offentlige Institutioner.

Anbefaledes.

23. **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for:
- a. (J. Nr. 3¹⁰—1939). Kommunehospitalet.
 - b. (J. Nr. 3¹¹—1939). Fjernopvarmningsanlægget ved do.
 - c. (J. Nr. 3¹²—1939). Bygninger og Inventar.
 - d. (J. Nr. 3¹⁵—1939). Brandvæsenet.
 - e. (J. Nr. 3¹⁴—1939). Brolægningsvæsenet.
 - f. (J. Nr. 3¹³—1939). Sporvejene.

2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

24. (J. Nr. 619—1939). Henstilling fra **Arbejdsløse** om Igangsættelse af Arbejder, Forhøjelse af Socialkontorets Understøttelsessatser m. m.

Fra Socialkontoret forelaa følgende Erklæring:

»Fremsendes til Byraadet, idet man skal udtale, at man ikke for Tiden, hvor man ikke er i Stand til at overse, hvorvidt der vil finde væsentlige Prisstigninger Sted, kan afgive nogen Udtalelse om Nødvendigheden af en Forhøjelse af Understøttelsessatser m. m.

Med Hensyn til Iværksættelse af Arbejder vil det af Antallet af Arbejdsløse i Byen for Tiden fremgaa, at det er i højeste Grad ønskværdigt, at der skabes øget Beskæftigelsesmulighed.«

Thomas Christensen fandt, at det var et mærkeligt Svar, som Socialudvalget havde givet, at man ikke er i Stand til at afgøre, om der har fundet Prisstigninger Sted. Man havde lige vedtaget en Efterbevilling paa Hospitalsvæsenets Budget paa 48000 Kr., som var Dyrtidstillæg til Tjenestemænd; dette Udvalg havde altså erkendt, at de faste Folk skal have et Dyrtidstillæg, og det maatte vel være, fordi der er Dyrtid; men Socialudvalget vidste ikke noget om Prisstigninger, skønt det var en Kendsgerning,

saadanne havde fundet Sted, f. Eks. paa Brød, Kød og Brændsel. Samtidig vilde Taleren spørge Udvalget, hvorfor Aldersrentenydere ikke i Aar havde faaet Optændingsbrænde som tidligere; de var dog ikke blevet bedre stillet end før. Chr. Nielsen var Medlem af et Landsudvalg, der skal overveje en Forhøjelse af Aldersrenten, og det stemte ikke rigtig hermed. Taleren kunde ikke tiltræde Socialudvalgets Opfattelse, og Erklæringen saa underlig ud, eftersom Flertallet af Udvalget var Arbejderrepræsentanter. Taleren vilde henstille, at Socialudvalget overvejer Spørgsmaalet endnu en Gang og ikke giver et saa afvisende Svar derpaa. Alt tydede paa en meget stor Prisstigning, og selv om der blev sat nogle Arbejder i Gang som f. Eks. Kasernebyggeriet, saa vilde det ikke blive ligestraks, og indtil det kunde ske, maatte det være fuldt forsvarligt at regulere Understøttelserne i Henhold til Prisstigningen.

V. J a q u e t gjorde opmærksom paa, at det ikke var Sygehusudvalget alene, som havde udbetalt Dyrtidstillæg; det havde alle Udvalg gjort i Kraft af en Overenskomst, som var vedtaget af Byraadet, og samtidig blev Understøttelserne forhøjet med 1 Kr. om Ugen. Angaaende Brændsel til Aldersrentenydere, saa skulde de nok faa Træ som sædvanligt, for Kommunen havde Bænde nok; men Belysningsvæsenet skulde af med sine Koks. og derfor maatte de leveres først.

B o r g m e s t e r e n mente, at Folk som Regel hellere vilde have Koks end Brænde; men af Hensyn til Knapheden paa Koks vilde der senere blive leveret Brænde i Stedet for, saa det Forhold var i Orden. Angaaende den foreliggende Hen-

vendelse, saa var det jo ikke vanskeligt at faa eu Forsamling af Arbejdsløse til at vedtage en Forhøjelse af Understøttelserne paa 50 %; men der fandtes anerkendte Organisationer, og de skulde nok lade høre fra sig, naar de fandt det nødvendigt at henvende sig til Byraadet. Taleren vilde henstille at tage Skrivelsen til Efterretning og saa se, hvorledes Udviklingen vil forme sig.

Thomas Christensen pegede paa, at Socialudvalgets Afvisning ikke var begrundet i, at det ikke var en anerkendt Organisation, som førte Kravet frem, men i, at der ikke er nogen Prisstigning. Det var en mærkelig Opfattelse, og den delte Taleren i hvert Fald ikke.

Borgmesteren svarede, at Agitationsnumre kunde man altid vente at faa i disse Tider, og det behøvede man ikke at tage saa højtideligt.

Toges til Efterretning.

25. (J. Nr. 9^a—1939). Meddelelse fra Garnisonskommandanten om **Indkvartering** af militære Afdelinger i Aarhus.

Borgmesteren gav forskellige Oplysninger om Sagen. Man havde tidligere vedtaget saa vidt muligt at undgaa privat Indkvartering, og det var gennemført i de senere Aar. For Tiden var det vanskeligt, idet Kaserneerne var fyldt, og udenfor disse skulde der skaffes Plads til 317 Mand. Det var ikke alene Husrum, men ogsaa Senge, Tæpper, Lagener, Haandklæder o. lign. Man havde laant en Del paa Hospitalerne, Forsørgelsesanstalten og Vandreherberger, men alligevel maatte der købes en Del Senge m. v. Under de nuværende Forhold vidste ingen, hvor længe Indkvarteringen vilde vare, og Folkene skulde derfor have en ordentlig Bolig. Der var

forhandlet med Garnisonskommandanten derom, og han havde tiltraadt Ordningen. Der var nu anbragt 150 Mand paa Vandreherberget, 18 Mand i Kommunens Ejendom paa Hjørnet af Mejlgade og Nørreport, 21 ved Forsørgelsesvæsenet, 25 i en Barak ved det tidligere Amtssygehus og 103 i den tidligere medicinske Afdeling samme Sted. Her var taget nogle Lokaler med, som egentlig var beregnet til Husvilde, men heldigvis fik man ikke saadanne i dette Efteraar. Det var ikke nogen helt billig Historie for Kommunen, idet der ogsaa skulde skaffes Lys, Varme og Vand, og de 35 Øre, som man fik i Godtgørelse pr. Dag, kunde ikke dække Udgifterne, saa foreløbig var der anvendt 17—20000 Kr. paa denne Konto. Men Ordningen gjorde det lettere for Byens Folk, der ellers skulde have privat Indkvartering. Kommunen havde ikke noget at sige i dette Forhold; der kom blot Meddelelse fra Militæret, at der skal skaffes Plads til saa og saa mange.

Toges til Efterretning.
